

Tafel van Elf

Toelichting:

1. Relatie met het Regionale beleidskader Rivierenland

De Tafel van Elf (T11) vormt 1 van de pijlers van het Regionaal Beleidskader Uitvoering VTH-taken binnen de regio Rivierenland en wordt daarom als aparte bijlage toegevoegd. Vanuit de missie van het beleidskader wordt een risicogestuurde aanpak met doelmatig en doeltreffend resultaat beoogd. Hierdoor wordt de T11 nadrukkelijk meegenomen in alle aspecten van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Dit geldt niet alleen voor de strategische keuzes maar ook voor de operationele vertaling daarvan.

2. Naleving in dimensies

De Tafel van Elf (T11) is een samenhangende opsomming van dimensies die bepalend zijn voor de naleving van regelgeving. De T11 is ontstaan vanuit de praktische behoefte om inzicht te krijgen in de factoren die de gehoorzaamheid van mensen aan regelgeving bepalen en de invloed die rechtshandhaving daarop heeft. De basis wordt gevormd door een combinatie van in de literatuur voorkomende sociaal-psychologische, sociologische en criminologische theorieën, aangevuld met algemene inzichten en praktijkervaringen op het terrein van de rechtshandhaving.

De dimensies van de T11 moeten worden beschouwd als gedragswetenschappelijke variabelen die nalevingsgedrag beïnvloeden. Door ze systematisch na te lopen, vormen ze een hulpmiddel voor de wetgever om te komen tot naleefbare wetgeving.

3. De Tafel van Elf als wetgevingsinstrument

De T11 kan toegepast worden als ondersteunende checklist bij de totstandkoming van wetgeving. Dit geldt temeer wanneer het gedrag van mensen bijdraagt aan te bereiken beleidsdoelen. De T11 is dan ook van toepassing op een groot deel van de beleidsinstrumentele wetgeving en ook op enkele delen van het strafrecht. Zo komt de T11 als een rode draad voor in de vastgestelde Landelijke Handhavingsstrategie en is duidelijk zichtbaar in de gekozen methodiek van de sanctiematrix.

De T11 is hiermee een hulpmiddel bij de totstandkoming van wetgeving en is ontwikkeld door de Inspectie voor de Rechtshandhaving van het Ministerie van Justitie en het Sanders Instituut van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

1. Kennis van regels

Definitie: De bekendheid met en duidelijkheid van wet- en regelgeving bij de doelgroep.

1.1 Bekendheid

- Kent de doelgroep de regels?
- Is de regelgeving niet te omvangrijk?
- Moet men veel moeite doen om op de hoogte te geraken van de regels?

1.2. Duidelijkheid

- Zijn of ontstaan er mogelijk twijfels over de toepasbaarheid van de regels?
- Zijn de regels voor de doelgroep niet te vaag, te ingewikkeld: begrijpt men wel wat bedoeld wordt?
- Wordt van de doelgroep niet ten onrechte een bepaalde deskundigheid vereist om de regels te kunnen begrijpen?

2. Kosten/baten

Definitie: De (im)materiële voor- en nadelen die uit overtreden of naleven van de regel volgen.

2.1 Financieel / economisch

- Nadelen van naleving: moet men veel moeite doen (administratief, fysiek) om aan de regels te voldoen?
- Voordelen van overtreding: levert overtreden voor betrokkene voordelen op die in tijd of geld zijn uit te drukken?
- Overtredingsdrempel: zijn er bepaalde fysieke omstandigheden die het overtreden bemoeilijken?
- Voordelen van naleving: zijn er specifieke voordelen verbonden aan naleving van de regels zoals bijvoorbeeld financiële prikkels?

2.2 Immaterieel

- Levert naleving van de regels gevoelsmatige, maatschappelijke of sociale voordelen op?

3. Mate van acceptatie

Definitie: De mate waarin het beleid en de regelgeving (algemeen) aanvaard wordt door de doelgroep.

- Vindt de doelgroep het beleid redelijk?
- Kan de doelgroep zich verenigen in de uitgangspunten van het beleid of bestaan daar verschillende inzichten over?
- Kan de doelgroep een bijdrage leveren aan het beleid (zelfregulering)?
- Zijn de bedoelingen van de wetgever duidelijk en juist geformuleerd en zijn er geen mazen in de wet?

4. Gezagsgetrouwheid doelgroep

Definitie: De mate van bereidheid van de doelgroep om zich à priori te conformeren aan datgene wat de overheid opdraagt, wat in de wet staat.

- Leeft deze doelgroep in het algemeen regels goed na?
- Doet deze doelgroep doorgaans altijd wat de overheid opdraagt?
- Heeft de doelgroep bepaalde gewoontes die in strijd kunnen zijn met de regels?
- Heeft deze doelgroep bepaalde verwachtingen van de overheid?

5. Informele controle

Definitie: De kans op ontdekking en sanctionering van het gedrag van de doelgroep door niet-overheidsinstanties.

5.1 Informele pakkans

- Merkt de omgeving het snel, als iemand een overtreding pleegt ?
- Keurt de doelgroep het overtreeden in het algemeen af ?
- Bestaat er een hechte band tussen de leden van de doelgroep ?
- Bestaan er informele controlestructuren ?

5.2 Informele sanctie

- Indien de omgeving het overtredingsgedrag afkeurt, probeert ze dit dan ook op één of andere manier te corrigeren? (van opmerkingen tot fysiek geweld)
- Zal de doelgroep op overtredingsgedrag negatief reageren door middel van sociale sancties, zoals het verstoten uit de groep of het verliezen van aanzien of status ?
- Bestaan er andere informele sancties die men elkaar kan opleggen ?

6. Informele meldingskans

Definitie: De kans dat een overtreding aan het licht komt anders dan door overheidscontrole.

- Is de doelgroep geneigd geconstateerde overtredingen te melden aan de overheid ?
- Is in het algemeen bekend bij welke overheidsdienst geconstateerde overtredingen gemeld kunnen worden ?
- Zijn er maatregelen genomen om de bereikbaarheid van de overheidsdienst te verlagen (klik-lijn) ?

7. Controlekans

Definitie: De kans dat men gecontroleerd wordt op het begaan van een overtreding.
(Maak eventueel onderscheid in fysieke en administratieve controle)

- Hoe groot is de objectieve, controlekans (controledichtheid)?
- Hoe groot schat de doelgroep deze kans in?
- Waar hangt de subjectieve controlekans vooral van af?

8. Detectiekans

Definitie: De kans op constatering van de overtreding indien door de overheid gecontroleerd wordt.

8.1 Administratieve controle

- Is de administratieve controle sluitend, wordt op alle gegevens gecontroleerd?
- Hoe moeilijk is het om overtredingen te constateren: moeten controleurs (financiële) experts zijn om fraude te ontdekken?
- Kunnen reispapieren, transportbiljetten, stortbonnen, certificaten makkelijk vervalst worden?
- Kan het de controleurs moeilijk gemaakt worden doordat er geen modellen, processen of standaardformulieren zijn voorgeschreven?

8.2 Fysieke controle

- Zijn overtredingen makkelijk of moeilijk constateerbaar door controleurs?
- Wat is de aard en de kwaliteit van de gebruikte controleopsporingsmethode?
- Zijn overtredingen moeilijk of juist makkelijk te constateren doordat ze plaats- en tijdgebonden zijn?

9. Selectiviteit

Definitie: de (verhoogde) kans op controle en detectie in het geval van een overtreding door selectie van te controleren bedrijven, personen, handelingen of gebieden

- Worden bij selecte controles relatief meer overtreders geconstateerd dan bij aselechte controles?
- Hebben overtreders het idee dat ze altijd vaker gecontroleerd worden dan degenen die naleven?

10. Sanctiekans

Definitie: de kans op een sanctie indien na controle en opsporing een overtreding geconstateerd is

- Hoe groot is de kans dat men na een geconstateerde overtreding een sanctie krijgt opgelegd, of dat men informeel gecorrigeerd wordt? Hoe groot schat de doelgroep deze kans in?
- Is een overtreding moeilijk te bewijzen?
- Schatten overtreders de kans op vrijspraak hoog in?

11. Sanctie-ernst

Definitie: de hoogte en soort van de aan de overtreding gekoppelde sanctie en bijkomende nadelen van sanctie-oplegging

11.1. Formele sanctiehoogte

- Weet de doelgroep welke sanctie hen bij overtreding boven het hoofd hangt?
- Schat de doelgroep deze sanctie als hoog in?
- Houdt de sanctie rekening met de financiële draagkracht van de overtreder?
- Wat is de snelheid van sanctie-oplegging (lik-op-stuk)?

11.2. Immateriële kosten

- Vindt men het feit dat men met justitie te maken krijgt (in geval van strafrechtelijke handhaving) vervelender dan de feitelijke sanctie?
- Heeft de ten uitvoerlegging van de sanctie nog bijkomende nadelen voor betrokkene?